

El compromís de la ficció davant el document real

Certa doxa al voltant de la Shoah ha establert tot un codi sobre la moral de les imatges en el cinema. Encara que un *tràveling* és sempre una qüestió moral i que, tal com deia Jacques Rivette, l'abjecció es troba en la forma, potser en el cinema actual cal repensar els llocs comuns. Sobretot cal repensar el valor del document i observar com, en una època de mutacions de la hipotètica veritat de les imatges, s'imposa la necessitat de preguntar-nos què entenem per una mirada justa i necessària que pot convertir una pel·lícula en quelcom més que una pel·lícula. Com una pel·lícula pot implicar-se en un compromís ètic davant la crueltat del món. *La veu d'Hind* deixa en ridícul les habituals batalles crítiques sobre el gust per plantejar-nos algunes qüestions clau sobre l'ètica de les imatges. És una pel·lícula cruel, que conté una denúncia contundent i necessària per desafiar els negacionismes estúpids. Tanmateix, també és una obra que planteja qüestions interessantíssimes sobre la relació entre un document fílmic i la ficció. Com a *Quatre filles*, Kaouther Ben Hania forma part d'una sèrie de fórmules experimentades en el teatre documental o verbatim. Hi ha un document real, en aquest cas el registre sonor de la veu d'una nena atrapada en un cotxe a Gaza després que un raid israelià hagi matat els seus oncles i cosins. El document és mostrat com a tal, respectat, sense alteracions i disposat a dialogar amb un text dramàtic. Ben Hania reconstrueix part de les converses reals entre un equip de rescat de la Mitja Lluna que operen a Cisjordània. Juntament amb aquestes converses crea una sèrie de tensions dramàtiques fictícies. Com en la vella tragèdia, l'escena és un espai tancat, mentre que el drama té lloc en un altre lloc. Hi ha una situació adrenalítica que implica la lluita per salvar la vida d'una nena de sis anys atrapada en un cotxe, després que tota la seva família hagi estat assassinada. Hi ha, però, un segon nivell de tensió centrat en la rigidesa dels protocols de salvament, en la seva utilitat i en la por de l'autoritat responsable que l'operació de rescat no es converteixi en una trampa mortal.

El millor de la pel·lícula resideix sens dubte en el diàleg que s'estableix entre drama i document, en com una paraula real agònica ressona en el sistema de treball d'un grup d'operadors especialitzats a salvar vides. L'ètica de la pel·lícula és impecable. Sota cap precepte, el debat resideix en discutir com una ficció pot tergiversar la realitat, perquè el document s'imposa sempre com a empremta del que va existir. El que fa la ficció és acompanyar el document. Tampoc no existeix el debat entre mostrar o no mostrar, ni la qüestió de fins a quin punt davant la barbàrie l'important és retornar al cinema de la crueltat. L'element que fa que en algun

LA VOZ DE HIND

Títol original:

Sawt al-Hind Rajab

País: Tunísia, 2025

Direcció: Kaouther Ben Hania

Guió: Kaouther Ben Hania

Intèrprets: Motaz Malhees, Saja Kilani, Amer Hlehel

Gènere: Drama

Durada: 89 min

Idioma: Àrab

Subtítols: Català

No recomenada per menors de 12 anys

moment la pel·lícula perdi consistència i caigui en un cert nivell de sentimentalisme rau en la construcció de la identificació espectral. El relat real està marcat per l'angoixa, per un temps a contrarellotge i pels moviments possibles de salvació que poden dur a terme les veus dels membres de la Mitja Lluna. Aquest relat explica una història individual terrible, tan dura com moltes altres històries possibles que han succeït des de l'octubre del 2023 a la Franja de Gaza. El relat individual de la salvació d'una nena fa que hi hagi una deriva del drama cap a la creació d'empatia, cap a la transmissió d'una angoixa que ha de provocar una presa de consciència per part de l'espectador.

En alguns moments pot semblar que el drama apareix forçat, com si volgués subratllar de manera innecessària la brutalitat del document. De totes maneres, Kaouther Ben Hania és molt conscient del poder de la ficció, de com l'empremta del real sacseja el poder d'atracció del drama. Durant tota la pel·lícula no veiem; sentim i imaginem l'inimaginable. Al final, apareixen unes imatges que, fora de context, són semblants a les que cada dia veiem als informatius mentre sopem. Davant les imatges de televisió, a vegades tanquem els ulls, però altres vegades continuem sopant. Davant les imatges finals de la pel·lícula, posades en context, és impossible quedar insensible. El que és inimaginable, allò que la doxa de la moral va demonitzar, sorgeix davant dels nostres ulls. I la presència de la crueltat en estat pur serveix per certificar que el que està passant a Gaza és un genocidi, un acte depravador pensat per exterminar tota una comunitat negant-li qualsevol mena d'ajuda humanitària. *La veu d'Hind* mostra com el mal no és banal, sinó terriblement inhumà i depravat.

Àngel Quintana

Col·lectiu de Crítics de Cinema de Girona